

---

# OPERAČNÍ A BOJOVÁ PŘÍPRAVA

---

## ZKUŠENOSTI Z OPERAČNĚ TAKTICKÉ PŘÍPRAVY A HLAVNÍ ÚKOLY PRO OPERAČNĚ TAKTICKOU PŘÍPRAVU VE VÝCVIKOVÉM ROCE 1955/1956

Generál-major Jaromír Vyhnánek

Operačně taktická příprava, plánovaná na celý výcvikový rok, plní v celku úspěšně své poslání a výsledky dosažené v tomto směru jsou ukazatelem celkového zvyšování bojeschopnosti a připravenosti naší armády a velitelů a štábů především. Opatření prováděná v rámci operačně taktické přípravy v právě zakončeném výcvikovém roce směřovala k tomu, aby byly důkladně osvojeny otázky organizace a vedení útočné operace za použití atomových zbraní v těsné součinnosti všech druhů vojsk a ve složitě pozemní a vzdušné situaci.

Složitost soudobých operací klade zvýšené požadavky na velení, a proto zákonitě byl kladen důraz na zdokonalení způsobů a method velení vojskům za vysokého tempa útoku.

Vzhledem k tomu, že nejslabším článkem při organizaci a vedení boje byla protivzdušná obrana, věnuje se při všech cvičeních zvýšená pozornost organizaci protivzdušné obrany.

**Velitelská příprava**, která je nedílnou součástí operačně taktické přípravy, byla v tomto výcvikovém roce organizována v těsné souvislosti s hlavními úkoly výcvikového roku, aby bylo dosaženo jednotného názoru na použití atomových zbraní, ostatních zbraní hromadného ničení a obrany a ochrany proti nim.

Prováděný způsob velitelské přípravy klade vysoké požadavky na velitelský sbor, umožňuje však dosáhnout značného zvýšení znalostí generálů, důstojníků a štábů v soudobém způsobu vedení boje a operace.

Jsou časté připomínky, že tematika velitelské přípravy je příliš obšáhla a že ji není možno v stanoveném čase zvládnout. Dále se často uvádí, že většina důstojníků, zvláště taktických skupin, svým předběžným vojenským vzděláním nestačí zvládnout stanovenou látku. Tyto připomínky jsou vcelku správné, je však třeba vidět, že příčiny špatných výsledků ve velitelské přípravě jsou ve značné míře u samých organizátorů velitelské přípravy a u vedoucích skupin. Velitelé jsou povinni spolu se svými zástupci pro politické věci a vedoucími skupin zabezpečit přípravu účastníků školení, dbát, aby byl dodržován zákaz služebních cest v době velitelských dnů, a současně je nutno poskytnout důstojníkům při přípravě na zaměstnání všestrannou pomoc konzultacemi a výběrem pomocného studijního materiálu. Často se však stává, že na zaměstnání nejsou připraveni ani účastníci, ani vedoucí skupin. Po této stránce neplní své povinnosti ani političtí zástupci, ani útvarové a mládežnické organizace. Splnění úkolů stanovených pro velitelskou přípravu je tedy otázkou řádného plánování, důsledného dodržování a hlavně pozitivního provádění samostatného studia každého důstojníka. V hodinách vyhrazených pro velitelskou přípravu mají být theoreticky nabyté vě-

domosti prakticky na příslušné tematice aplikovány a případné nejasnosti vysvětlovány.

Vedoucí skupin zpravidla znají úroveň důstojníků své skupiny, avšak nečiní z toho příslušné závěry. Je třeba, aby si vedoucí skupin rozpracovali metodiku skupinového cvičení na stupeň odpovídající úrovni účastníků zaměstnání. Dalším nedostatkem vedoucích skupin je, že nerozpracují cvičení po své odbornosti a probírají danou tematiku čistě jen po vševojskové linii. Druhým extrémem je, když velitelé nebo vedoucí skupin celou velitelskou přípravu zaměří jen na odborné otázky a vševojskový základ účastníkům nedají. K této otázce je třeba poznamenat, že žádný specialista nebo druh vojska nemůže správně řešit své odborné otázky, dokud nepochopí základy vševojskového boje a operace.

Do rámce velitelské přípravy nutno zahrnout i studium řádů a předpisů, kterýžto trvalý úkol je plněn s mnoha nedostatky. Je zjištěno, že většina nedostatků v praktickém životě vojáka a při cvičeních vyplývá právě ze slabé znalosti řádů a předpisů, z nevyhovujícího uplatňování jich v praktickém životě a rovněž z neznalosti funkčních povinností.

Plány samostatného studia jsou většinou složkami, štáby nebo útvary zpracovány, avšak to je také všechno. Osobní rozplánování, materiální zabezpečení studia, kontrola plnění plánů a přezkušování probrané látky není již důsledně prováděno. A tak se i tu setkáváme s hlavní příčinou neúspěchů, která tkví v nedostatečném umění reálně plánovat, řídit práci, kontrolovat, pomáhat a být náročný k sobě i k podřízeným. A v této činnosti nebude dosaženo plných úspěchů, dokud náčelníci a velitelé všech stupňů nebudou sami příkladem a dokud se sami nenaučí plnit úkoly do důsledků.

**Velitelská a odborná shromáždění** splnila na všech stupních své poslání. Cílem těchto shromáždění je dát správné methodické pokyny a jednotnou linii pro pojetí a řízení operační a taktické přípravy podřízených velitelů a štábů. Je tedy třeba, aby velitelé a náčelníci při přípravě velitelských shromáždění vycházeli z hlavních úkolů stanovených směrnici a rozkazy ministra národní obrany na příslušný výcvikový rok nebo výcvikové období, aby velitelům bylo jasno, čeho chtějí shromážděním dosáhnout, a tím tento druh zaměstnání byl jim pomoci při plnění nastávajících úkolů. Je třeba bojovat proti ulehčování při těchto zaměstnáních, kdy se stává, že program je sestavován jen na základě materiálu, který je k dispozici, a to ještě tento materiál (přednášky, skupinová cvičení, letučky) mnohdy není přizpůsoben úrovni účastníků a potřebám příslušného svazku.

Programy generálního štábu je stanovena základní náplň velitelských shromáždění. Na základě stanovené osnovy velitelského shromáždění musí velitel přesně stanovit učební cíle, které je třeba volit podle konkrétní situace tak, aby pomohly odstranit dříve zjištěné nedostatky ve znalostech důstojníků, aby shromáždění zvýšilo znalosti účastníků v nejdůležitějších otázkách příslušného výcvikového období.

Program velitelského shromáždění je třeba sestavit pečlivě s přihlédnutím k tomu, aby byl pestrý a aby správně bylo využito dopoledních hodin. Praktická část velitelského shromáždění v terénu musí být vzorně ukázkově připravena.

Vrcholnou částí operačně taktické přípravy jsou **cvičení — štábní, velitelsko-štábní a s vojsky**. Při těchto cvičeních nejlépe se projevují výsledky soustavné práce jednotlivců a především celých štábů. Cvičení

dávají možnost získat praktické návyky v podmínkách přibližujících se bojové situaci a současně se starší náčelníci mohou přesvědčit o bojové připravenosti příslušného štábu.

Uplynulý výcvikový rok přispěl ve značné míře k zvýšení operační připravenosti velitelů a štábů, bylo přistoupeno k řešení některých nových otázek, z nichž nejdůležitější je vedení noční bojové činnosti za použití atomových a chemických zbraní. Výsledky dosažené v operačně taktické přípravě velitelů a štábů všech druhů vojsk zabezpečují možnost dalšího zdokonalování v otázkách organisace, přípravy a vedení soudobých operací a vedení nočního boje za použití atomových a chemických zbraní.

Přesto je třeba si nepokrytě říci, že je stále ještě mnoho důležitých operačně taktických otázek, které v praktickém provádění nejsou žádoucím způsobem zvládnuty.

Poukází na ty nejdůležitější, na které bude i v příštím výcvikovém roce upřena hlavní pozornost.

**Za první:** Praktické návyky a umění organisovat a udržet nepřetržité velení v průběhu operace a boje je dosud nedostatečně zvládnuto většinou našich generálů a důstojníků. Methody velení vojskům se velmi pomalu rozvíjejí a bez ohledu na změněný ráz soudobé operace (boje) a organizační změny ve složení vojsk pokračují velitelé ve velení starými methodami. Zvláštnosti nových forem velení musí se odrážet v umění velet vojskům krátkými a jasnými bojovými nařízeními, styčnými důstojníky, vysíláním důstojníků štábu a používáním jen radia a pohyblivých pojítek. K tomu je nutno získat praktické návyky, protože bez nich nelze bojovat a vítězit nad silným a technicky vybaveným nepřítelem. Přitom se nesmí zapomínat na součinnost všech druhů vojsk. Ta musí být uskutečňována a během boje udržována a obnovována mezi sledy operační sestavy a druhy vojsk na celou hloubku bojových úkolů.

Zvláštní význam při velení vojskům má umění rychle zpracovat operační a bojovou dokumentaci. Dosud ztrácejí vševojskové štáby a štáby druhů vojsk při zpracovávání dokumentace mnoho drahocenného času. Zpracování grafické dokumentace, která má získat čas důstojníkům štábů, není na žádoucí výši a často se naopak zpracováním grafické dokumentace lhůty prodlužují. V tomto směru je proto třeba zaměřit úsilí velitelské přípravy a štábního výcviku.

**Za druhé:** Způsoby organisace a vedení noční bojové činnosti nejsou dosud generály a důstojníky zvládnuty, ačkoli tento druh bojové činnosti bude rozhodovat o úspěchu boje a operace za použití atomových a chemických zbraní. Vojska budou v noci nejen začínat průlom připravené obrany nepřítele, ale mnohem častěji budou v noci rozvíjet úspěch, kterého bylo dosaženo ve dne. Zabývat se vážně všemi složitými otázkami noční bojové činnosti bude v příštím výcvikovém roce důležitým úkolem všech štábů, vševojskových i druhů vojsk, technických složek naší armády i vojsk. A to je úkol, který dává možnost rozvinout tvůrčí schopnosti celého velitelského sboru.

**Za třetí:** Operační a bojové zabezpečení vojsk, především průzkum, protivzdušná, protiatomová a protichemická ochrana jsou stále přes velké úsilí, které bylo těmto otázkám věnováno, na nízké úrovni. Průzkum v soudobé operaci a boji má zvláště odpovědný úkol vyplývající z použití nových prostředků hromadného ničení. Průzkum musí

včas odhalit atomové a chemické zbraně nepřítele s tím, aby tyto prostředky mohly být zničeny letectvem a dělostřelectvem. Rovněž organizace a aktivace ostatních sil a prostředků operačního a bojového zabezpečení (PAO, PVO, PCHO) je závislá na výsledcích průzkumu.

Všichni velitelé a náčelníci se musí hlouběji než dosud zabývat otázkami průzkumu a studiem taktiky a bojové techniky pravděpodobného nepřítele. Správně prováděný průzkum, spolu s uměním vyhodnotit získané zprávy o činnosti nepřítele, je základem veškeré činnosti velitele a štábů v každém druhu bojové činnosti. Proto je nutno v tomto směru podstatně zlepšit práci generálů a důstojníků.

Vševojskoví velitelé se dosud málo zabývají methodami a praktickým prováděním protivzdušné obrany. Není zvládnuta nová organizace velení protivzdušné obraně a tento důležitý druh operačního zabezpečení je zpravidla ponecháván k řešení velitelům druhů vojsk — dělostřelectvu a letectvu.

V otázkách protiatomové ochrany je řada problémů řešených dosud nevyhovujícím způsobem. Ani velitelé, ani štáby nevěnují protiatomové obraně náležitou pozornost a hlavně řeší ji jen theoreticky, aniž domýšlejí praktická opatření k zabezpečení bojeschopnosti vojsk při atomovém napadení.

Chemické vojsko se nestalo dosud řídicím orgánem při řešení otázek protiatomové a protichemické ochrany vojsk.

Vedení operace v soudobých podmínkách má řadu zvláštností, z nichž uvedené tři otázky jsou našimi štáby, veliteli a vojsky nejméně zvládnuty. Příští výcvikový rok bude zaměřen k tomu, aby byly v tomto směru získány další zkušenosti a praktické návyky. Soustavnou samostatnou přípravou a výchovnou prací je možno učinit rázný krok vpřed.

Podívejme se, jaké jsou příčiny většiny nedostatků a jakými cestami možno odstranit dosavadní slabé stránky.

1. Soustavné samostatné studium řádů, předpisů, přednášek a studium a zpracovávání odborných článků musí se stát základem k zvyšování theoretických vojenských znalostí. Výchovná práce velitelů a náčelníků musí být zaměřena k tomu, aby vytvořili materiální podmínky k studiu, kontrolovali studium a přezkušovali výsledky práce svých podřízených. Kromě toho je třeba, aby velitelé a náčelníci sami přednesli v průběhu roku několik přednášek v rámci velitelské přípravy nebo samostatného studia k objasnění nejdůležitějších a nejméně známých otázek.

2. V průběhu výcvikového roku jsou získávány cenné praktické zkušenosti ze cvičení, kontrol a pomoci, avšak dosud nejsou tyto zkušenosti zevšeobecnovány a málo se uplatňují v další praktické činnosti. Po skončení každého cvičení nebo jiného druhu zaměstnání je třeba provést hluboký rozbor a na shromáždění zevšeobecnit získané zkušenosti. Pro přehled je výhodné vést v evidenci písemný materiál shrnující získané poznatky a k němu se vracet při organizaci a provádění příštích zaměstnání.

3. Stále se setkáváme se zjednodušováním a ulehčováním výcviku. Tento nešvar mívá různé formy. Při cvičeních se zjednodušují situace, nepřítel bývá slabý nebo hloupý, vedoucí zaměstnání využívají starého, často i neplatného materiálu, účastníci zaměstnání používají při řešení úkolů šablonovitý způsob a p. Je povinností všech velitelů a náčelníků rázně skoncovat s těmito methodami.

4. Vojenskovědecká práce je u nás dosud v plenkách, i když v tomto výcvikovém roce byly zaznamenány některé úspěchy. Je třeba si uvědomit, že tato činnost bude mít tehdy žádoucí výsledky, když se bude tvůrčí vojenskovědeckou prací zabývat většina generálů a důstojníků. Vojenskovědecká práce musí mít své základy ve vojskách, v štábech svazků a ve vojenských školách a akademiích. Samostatné studium, zveřejňování zkušeností a vojenskovědecká práce jsou navzájem nerozlučně spjaty.

Zmírnění mezinárodního napětí v tomto roce nesmí vést k sebeuspokojení a k snížení bdělosti a ostražitosti. Bojeschopnost naší armády musí a bude zaznamenávat další růst. Operačně taktická příprava velitelů a štábů je důležitý ukazatel připravenosti armády k boji a proto je třeba, aby každý důstojník vševojskového směru nebo kteréhokoli odborného zaměření chápal, že bez operačně taktických základů není možno úspěšně řešit žádné odborné ani technické vojenské otázky. Operačně taktická příprava spolu s bojovou a politickou přípravou připravuje armádu k jejímu hlavnímu poslání — k obraně socialistické vlasti. S vědomím odpovědnosti před pracujícím lidem je třeba přistupovat k plnění úkolů vytyčených směrnicemi ministra národní obrany.